

GAZETA MUZEALNA

nr 88/listopad 2010 r.,
str. I-III

MIESIĘCZNIK MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH

POMNIK CHOPINA W MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH W WIELICZCE

W podziemnej ekspozycji Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce na stałe zagościła rzeźba przedstawiająca wizerunek **Fryderyka Chopina**.

Artysta pierwszy raz był w kopalni soli jako 19. letni turysta wraz z kolegami: Romualdem Hube, Żegotą Maciejewskim i Mieczy-

slawem Potockim w dniu 24 lipca 1829 roku. Po 181 latach symbolicznie powrócił do Wieliczki jako genialny twórca, jeden z najbardziej znanych kompozytorów, ikona polskiej muzyki w świecie.

9 października 2010 w ramach projektu „Solny Nokturn- Wieliczka 2010”, za przyczyną

znakomitego rzeźbiarza Bronisława Chrome-go, „zaklęty” w pomnikowym brązie został tu na stałe, obok kilku innych pomników wspaniałych Polaków, którzy na przestrzeni dziejów odwiedzali wielicką kopalnię „białego złota”.

Odsłonięciu pomnika towarzyszyło otwarcie okolicznościowej wystawy pt. „**Kopalnia wielicka w epoce Fryderyka Chopina**”. Oprócz plansz wykonanych na podstawie litografii podziemnych wyrobisk z monografii braci Hrdinów przedstawiających kopalnię w I połowie XIX wieku, centralne miejsce zajmuje Księga Zwiedzających kopalnię wielicką z podpisem młodego Fryderyka.

Projekt Solny Nokturn zakończył koncert **Chopin symfoniczny** w komorze Warszawa w kopalni soli wykonany przez Orkiestrę Straussovską Obligato.

Henryk Uhryński

Projekt dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Realizowany przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego

Patronat medialny:

TVP Kraków, Polska Gazeta Krakowska,
Polska The Times, Rmf Classic

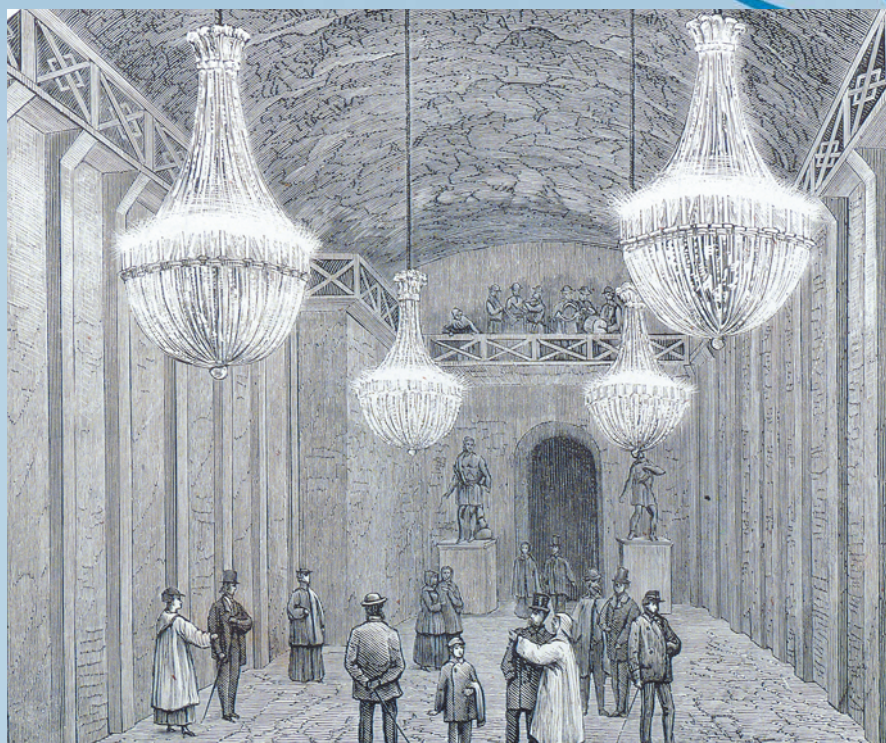
Zapomniana historia sali balowej w komorze „Łętów”

Uczestnicząc w wydarzeniach kulturalnych, mających miejsce w komorze „Alfonsa Długosza”, bądź też w komorze „Warszawa”, często nie zdajemy sobie sprawy, że już ponad 200 lat temu można było obejrzeć przedstawienie - ba! nawet zatańczyć - w scenerii surowych solnych ociosów. Miejscem tym była sala balowa w komorze „Łętów”. To właśnie tutaj odbywały się liczne bale i uroczystości; tutaj także odpoczywali turyści przed dalszym zwiedzaniem ówczesnej trasy turystycznej...

Komora, położona na I poziomie wielickiej kopalni na głębokości 51 m, wzięła swą nazwę od osoby Stanisława Łętowskiego, podkomorzego krakowskiego oraz inspektora górniczego (zm. w 1775 r.). Zaadaptowanie jej na salę taneczną (balową) nastąpiło w roku 1809 na życzenie dowódcy wojsk rosyjskich, okupujących przez krótki czas Wieliczkę - generała brygady, księcia Rymnickiego-Suworowa. Początkowo komora nie posiadała dekoracji i wystroju rzeźbiarskiego. W 1814 r. zbudowano „portal” - czyli zamykającą krótszy, wschodni ocios komory konstrukcję architektoniczną oraz zawieszono 6 żyrandoli ozdobionych kryształami solnymi, przygotowując salę na wizytę cara Aleksandra I (miała ona miejsce 23.IX.1814 r.).

Wyjątkowość komory, poprzez jej przeznaczenie, wystrój i ogólne piękno, budziła niekłamany zachwyt wśród odwiedzających ją osób. Oprócz koronowanych głów państw trafiali tutaj wybitne osobistości ze świata nauki, kultury i sztuki, które częstokroć pozostawiały entuzjastyczne opisy pobytu w „Łętowie”, żeby wymienić tylko Bolesława Prusa, Henryka Siemiradzkiego, Ignacego Domeykę, czy też Klementynę z Tańskich Hoffmanową. Trafiali tutaj także goście zagraniczni, wśród których na uwagę zasługuje John Ross Browne. Ten amerykański dziennikarz, przebywający w Wieliczce ok. 1860 r., opisał swoją wizytę niezwykle ciekawie i, co ważne, dosyć szczegółowo: „Po zwiedzeniu [...] przeszliśmy do komory Łętów - pięknej sali balowej, gdzie na wielkie okazje [...] cała komora bywa rzeświście iluminowana przez sześć wiszących u sufitu wspianiałych żyrandoli, wyciętych z solnych kryształów.

Nisza, położona wysoko na końcu, z towarzyszącą jej serią stopni, zawiera tron z zielonej soli, na którym zasiada cesarz. Kolorowe obrazy i godła umieszczone są w tle, aby dodać splendoru cesarskiemu miejscu, a krystalizująca sól na ścianach połyskuje, stwarzając w świetle efekty mnóstwa mieniących się barw. Wejście, posągi, kolumny są udekorowane kwiatami i gałązkami iglaków, podłoga wyłożona jest solą o różnych odcieniach [...]. Moim udziałem stał się pokaz rakiet i fajerwerków [...] na naturalnym tle komory, wyrąbanej w solidnej, twardej skale [...]. Świecą jasno olbrzymie żyrandole, ściany zostają udekorowane niezliczoną ilością ozdób i kolorowych świateł. Galerie są wypełnione widzami, a goście tłoczą się niżej, na podłodze. Muzycy grają, wypełniając całą komorę powodzią harmonijnych dźwięków o nieopisanym bogactwie i mocy [...] i wszyscy zaczynają ogólny taniec - jaki taniec! Dzikość ruchów, nagłe podskoki, błyśki energii i intensywność indywidualności każdej figury może być tylko ujrane w polskim narodowym tańcu, który jest uosobieniem słowiańskiej dzikości. Efekt zostaje

zwiększony przez [...] wystawne dekoracje korytarza, a także świąteczne kostiumy tancerzy, którzy są sami w sobie tak malowniczy, a cała scena jest cudownie błyszcząca [...]. Masy geologicznych warstw, wśród których jest umieszczona komora, są ciemne, a na ich tle tym mocniej jest widoczny kontrast z błyszczącą i mieniącą się solą. Efekt jest niepojęty, przebogaty. Sklepienie łukowe, wysokie, nierówne ściany, wyrąbane w stałej skale ślady kilofa i dłuta w widzianych wszędzie brzdach, a wszystko pokryte solnymi okruciami, stwarzającymi wrażenie, że komora została usiana diamentami [...].

Niestety, już w okresie międzywojennym, era świetności komory „Łętów” zaczęła dobiegać końca. Nadmierna eksploatacja w drugiej połowie wieku XVIII (kiedy to pozostawiono zbyt cienką warstwę solnej łuski ochronnej) oraz zaniedbania w zabezpieczeniu komory - szczególnie podczas II wojny świa-

towej - doprowadziły ją w końcu do katastrofalnego stanu. Pod koniec lat 40-tych XX w. „Łętów” wyłączono z programu zwiedzania, a całkowita likwidacja komory - poprzez podsadzenie - nastąpiła na początku lat 70-tych XX w.

Tak kończy się ponad 160-letnia historia sali balowej „Łętów”, „tej olbrzymiej groty solnej, w której nieraz tańczyło po kilkadziesiąt par podczas tłumnych wycieczek”. Była jedną z najspanialszych i najokazalszych komór wielickiej kopalni. Tym bardziej żal, że już nigdy nie zabrzmia tu dźwięki krakowiaka i mazura...

Warto dodać, iż jedna z najbliższych prelekcji 20.11.10 r. w ramach cyklu „Spotkania Muzealne” Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Żup Krakowskich, którą wygłosi mgr Krzysztof Kozłowski, będzie nosiła tytuł „Sala balowa w komorze Łętów”. Serdecznie zapraszamy

Krzysztof Kozłowski

MUZEUM FRAJDA

Eksperyment edukacyjny

Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka zaprasza uczniów i nauczycieli szkół średnich do udziału w eksperymencie edukacyjnym MUZEUM FRAJDA.

Uczestnicy pracujący w zespołach podczas trzyetapowego projektu będą wymyślać atrakcje w ekspozycjach muzeum, dzięki którym ich zwiedzanie stanie się niezapomnianym przeżyciem. Autorzy najciekawszych pomysłów - w nagrodę - będą mogli je zrealizować 21 marca 2011 r. w pierwszy dzień wiosny.

Na tym atrakcji nie koniec. Zwycięski zespół będzie w tym dniu mógł kierować Muzeum. Przekazanie instytucji w ręce młodych i ich opiekunów to dla nich wyjątkowe wyzwanie i ogromna frajda.

Udział w eksperymencie zostanie potwierdzony certyfikatem.

Jeśli chcesz spróbować swych sił jako kreator atrakcji kulturalnych, menager, dyrektor, pracownik marketingu i Public Relations - nie przegap tej szansy!!! To wymarzona propozycja dla Ciebie.

Informacja / zgłoszenia: Dział Edukacji i Promocji: 12 289 16 27

Małgorzata Bogucka

Barbórka w muzeum

Poznaj z nami górnicze tradycje, mundur i godło górnicze, pochodzenie pozdrowienia „Szczęść Boże” oraz głębię wiary i pobożności wielickich górników w czasie zajęć edukacyjnych:

1. Górnicze tradycje i obyczaje
2. Górnicze „Szczęść Boże”

Szczegóły: www.muzeum.wieliczka.pl

Informacja / rezerwacja: Dział Edukacji i Promocji - 12 289 16 33

Zaproszenie do solnego skarbcza

Edukacja Muzealna

Ciekawą propozycją na interesującą wycieczkę w przeszłość są zajęcia edukacyjne prowadzone przez Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka. Można w nich spotkać historyczne postacie w strojach z epoki np. księżną Kingę, Żupnika, górników czy św. Mikołaja.

Dzięki elementom interaktywnym, zabawie, pokazom i prezentacjom multimedialnym przeszłość górniczej Wieliczki zapamiętana zostanie na dłużej.

Proponujemy:

w ekspozycji podziemnej Muzeum:

- Spacer po Solnej Krainie z księżną Kingą lub Żupnikiem Maciej Kopacz i wielickie podziemia
- Poszukiwanie solnego skarbu
- Podziemne podchody
- Zwiedzanie z kartami pracy
- Górnicze tradycje i obyczaje
- Górnicze „Szczęść Boże”

MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH WIELICZKA

ul. Zamkowa 8, 32-020 Wieliczka
tel. (012) 289 16 00, fax 278 30 28,

promocja@muzeum.wieliczka.pl
www.muzeum.wieliczka.pl

Szukaj z nami św. Mikołaja i jego prezentów

Zapraszamy na niezapomniane spotkanie ze św. Mikołajem i postaciami historycznymi w podziemiach Muzeum.

Informacja / rezerwacja: Dział Edukacji i Promocji - 12 289 16 33

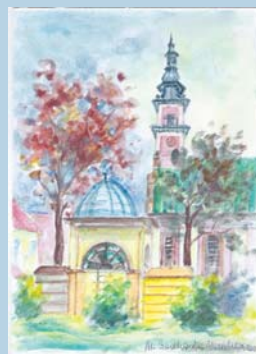
Śladami Jana Pawła II w Małopolsce

Wystawa zaprezentuje najciekawsze prace uczestników wrześniowego XI Międzynarodowego Pleneru Artystów Niepełnosprawnych, którzy przemierzali śladami papieża pięć miejscowości malując: w **Wieliczce** pomnik Ojca Świętego Jana Pawła II i kościół św. Klemensa, w **Niegowici** jedyny pomnik wikarego Karola Wojtyły i kościół p.w. Wniebowzięcia NMP, w **Wadowicach** Dom Rodzinny Papieża oraz bazylikę Ofiarowania NMP, w **Kalwarii Zebrzydowskiej** Sanktuarium Pasyjno - Maryjne i w **Krakowie** Sanktuarium Bożego Miłosierdzia.

To był wyjątkowo intensywny plener ze względu na ilość odwiedzonych miejsc, - z każdego z nich uczestnicy powinni dostarczyć przynajmniej jedną pracę.

Ekspozycję można zwiedzać w dniach: 16.11-31.12.2010 r.

Małgorzata Bogucka

Koszt udziału w zajęciach w kopalni: 9 zł/osoba + opłata przewodnicka 70 zł.

w Zamku Żupnym:

Kuchnia z solą i bez

Herbu Wieliczki historia nieznaną

Dawne soli warzenie

Na rycerskim zamku

Założenia obronne zamków na podstawie Zamku Żupnego

Skąd się bierze sól?

Król Kazimierz i wielicki zamek

Król Kazimierz - wielki budowniczy, nowoczesny gospodarz

Skarby wielickiej ziemi

Od papieru do CD-romu

Koszt udziału w zajęciach w Zamku 6 zł/osoba.

Młodzież zapraszamy w fascynujący świat sztuki.

Warto zobaczyć nowe wystawy:

w Zamku Żupnym - „Solniczki - małe arcydzieła sztuki”.

w ekspozycji podziemnej - „Kopalnia wielicka w epoce Fryderyka Chopina” z pomnikiem genialnego kompozytora autorstwa B. Chromego.

Szczegóły: www.muzeum.wieliczka.pl

Informacja / rezerwacja: Dział Edukacji i Promocji 12 289 16 33

Wydarzenia kulturalne listopad 2010 r.

ZAMEK ŻUPNY

wystawa „**Moja przygoda w muzeum**”

5.11- 31.12.2010 r.

Pokonkursowa prezentacja prac plastycznych powstałych w czasie ostatniego konkursu w podziemnej ekspozycji Muzeum.

spotkanie rodzinne z cyklu „**Mama, tata i ja**” pt. „**Tajemnicze wnętrza skał**”

14.11, (niedziela), 10.00 i 12.30

Inspiracją do rodzinnego, interaktywnego odkrywania piękna skał jest wystawa „**Barwy skalnych wnętrz - sekreje mineralne**” z cyklu „**Skarby ziemi**” Zajęcia odbędą się w Zamku Żupnym
Koszt udziału: 10 zł bilet rodzinny (2 osoby dorosłe i 2 dzieci)

Informacja/rezerwacja: Dział Edukacji i Promocji: 12 289 16 27.

prelekcja pt. **Od bednarzy do górników. Dzieje rodziny Windakiewiczów**” w ramach cyklicznych spotkań Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka

17.11, (środa), godz. 17.00

wystawa „**Barwy skalnych wnętrz - sekreje mineralne**” w ramach cyklu „**Skarby ziemi**” do 4.12

Wystawa prezentuje oryginalne skupienia minerałów tworzących tzw. sekreje, druzi, geody głównie kwarcu i jego pochodnych.

EKSPOZYCJA MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH WIELICZKA w kopalni soli

wystawa poplenerowa „**Śladami Jana Pawła II w Małopolsce**”

19.11- 31.12.

Prace uczestników XI Międzynarodowego Pleneru Artystów Niepełnosprawnych pokażą zabytki związane z osobą Jana Pawła II w Wieliczce, Niegowici, Wadowicach, Kalwarii Zebrzydowskiej i Krakowie.

wystawa „**Kopalnia wielicka w epoce Fryderyka Chopina**” - w ramach projektu „**Solny Nokturn - Wieliczka 2010**” do 14-11-2010 r.

Wystawa, dzięki wielkoformatowym fotografiom grafik z I poł. XIX w., umożliwi spacer po kopalni jaką mógł zwiedzić genialny kompozytor 24 lipca 1829 r. Ponadto zobaczyć można Księgę Zwiedzających kopalnię z autografem kompozytora, pomnik Fryderyka Chopina autorstwa prof. B. Chromego oraz maskę pośmiertną kompozytora i odlew jego dłoni.

Redaktor naczelny: prof. dr hab. A.Jodłowski
Redakcja: E. Bednarowska-Guzik, M. Piera
Opracowanie graficzne: E. Giżycka
Zdjęcia: A. Grzybowski, L.Kostus